Samling af Afgørelser

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT
Y. BOT
fremsat den 14. januar 2016 [1]

Sag C-511/14

Pebros Servizi Srl
mod
Aston Martin Lagonda Ltd

(anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af Tribunale di Bologna (retten i Bologna, Italien))

»Præjudiciel forelæggelse — retligt samarbejde på det civil- og handelsretlige område — forordning (EF) nr. 805/2004 — europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument for ubestridte krav — udstedelse af attesten — administrativ eller retslig procedure«

I – **Indledning**

1. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 805/2004 af 21. april 2004 om indførelse af et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument for ubestridte krav [2] er en del af oprettelsen af et fælles europæisk retligt område på det civil- og handelsretlige område. Denne forordning gør det muligt at undgå eksekvatorproceduren for ubestridte krav, der er fastslået ved en retsafgørelse, og som et led i gensidig anerkendelse at erstatte denne procedure med en attesteringsmekanisme ved den behandlende ret, der med henblik på fuldbyrdelsen gør det muligt at behandle den retsafgørelse, der er blevet attesteret som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument, som om den var truffet i fuldbyrdelsesstaten.

2. Det er inden for rammerne af denne nye attesteringsprocedure, at Tribunale di Bologna (retten i Bologna) har forelagt et præjudicielt spørgsmål vedrørende begrebet »ubestridt krav« for at fastslå, om dette begreb skal fortolkes under hensyn til medlemsstaternes nationale ret eller derimod skal gives en selvstændig EU-retlig definition.

3. Ved afgørelse af 22. januar 2014, der er blevet endelig, idet den ikke blev appelleret, pålagde den forelæggende ret Aston Martin Lagonda Ltd sammen med andre selskaber at udbetale et vist beløb til Pebros Servizi Srl med tillæg af lovbestemte renter såvel som sagsomkostningerne.

4. Selv om Aston Martin Lagonda Ltd var blevet underrettet og havde haft mulighed for at afgive svarskrift i den sag, der var anlagt imod det, udeblev selskabet, hvorfor sagen er behandlet i dets fravær.

1 — Originalsprog: fransk.
2 — EUT L 143, s. 15.

5. Den 14. oktober 2014 anmodede Pebros Servizi Srl på grundlag af denne afgørelse om udstedelse af et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument i henhold til forordning nr. 805/2004 for at indlede en fuldbyrdelsesprocedure, hvorpå fordringen kan inddrives. Da Tribunale di Bologna (retten i Bologna) finder det tvivlsomt, om denne forordning finder anvendelse, når udeblivelsessagen (in »contumacia«) i italiensk ret ikke indebærer nogen anerkendelse, har den besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Tilkommer det i tilfælde af udeblivelsesdom (in absentia), hvor den udeblevne/ikke fremmødte er blevet dømt, uden at vedkommende udtrykkeligt har anerkendt modpartens rettighed, national lovgivning at fastlægge, om denne processuelle adfærd har samme virkning som manglende indsigelse i henhold til forordning nr. 805/2004 […] – og eventuelt at nægte den omhandlede dom status som ubestridt krav i henhold til national lovgivning, eller medfører en udeblivelsesdom/in absentia qua sin natur i henhold til EU-retten manglende indsigelse, hvilket bevirker, at den nævnte forordning nr. 805/2004 finder anvendelse uafhængigt af de nationale retters vurdering?«

6. Den italienske regering har gjort gældende, at dette spørgsmål ikke bør antages til realitetsbehandling, idet den har gjort gældende, at Tribunale di Bologna (retten i Bologna) ikke kan anses for en ret som omhandlet i artikel 267 TEUF. Ifølge denne regering opfylder den procedure, der følges af denne ret, når den skal tage stilling til en anmodning om attestering som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument, ikke de objektive betingelser, der gør det muligt at kvalificere udøvelsen heraf som retslig virksomhed, men kan snarere sidestilles med en rent administrativ procedure eller højst med den frivillige retspleje.

7. Domstolen skal således først besvare spørgsmålet om, hvorvidt den har kompetence til at træffe afgørelse om anmodningen om præjudiciel afgørelse. For så vidt som det er ubestridt, at Tribunale di Bologna (retten i Bologna) organisatorisk set er en ret, afhænger Domstolens kompetence af spørgsmålet om, hvorvidt attesteringsproceduren skal betragtes som en rent administrativ procedure, eller om den derudover omfatter et lag af retslig virksomhed.

8. Jeg vil i dette forslag til afgørelse, der er rettet mod dette spørgsmål, argumentere for, at den behandlende ret, når den får forelagt en anmodning om udstedelse af en attest som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument, ikke kun skal anses for at handle som administrativ myndighed uden samtidig at skulle afgøre en tvist, men at den også udøver retslig virksomhed, hvoraf jeg udleder, at Domstolen har kompetence til at træffe afgørelse om nærværende anmodning om præjudiciel afgørelse.

II – **Bedømmelse**

9. Proceduren efter artikel 267 TEUF er et middel til samarbejde mellem Domstolen og de nationale retter, som giver Domstolen mulighed for at forsyne de nationale retter med de elementer vedrørende fortolkningen af EU-retten, som er nødvendige for, at de kan afgøre den tvist, der verserer for dem, og er ifølge den faste formulering en procedure »mellem retterne«, som bidrager til, at der nås frem til en sådan afgørelse, at der sikres en ensartet anvendelse af EU-retten. Som det fremgår af selve ordlyden af artikel 267 TEUF, er det kun de nationale retter, som kan forelægge spørgsmål for Domstolen.

10. For at afgøre, om et organ, der forelægger en sag, er en ret, har Domstolen udarbejdet en identifikationsmetode, som indebærer, at der tages en hel række forhold i betragtning, såsom om organet er oprettet ved lov, har permanent karakter, virker som obligatorisk retsinstans, anvender en kontradiktorisk sagsbehandling, træffer afgørelse på grundlag af retsregler, og om det er uafhængigt [3].

3 — Jf. senest dom Consorci Sanitari del Maresme (C-203/14, EU:C:2015:664, præmis 17 og den deri nævnte retspraksis).

11. Derudover skal anmodningen om præjudiciel afgørelse indgives af en ret, der rent funktionelt har fået forelagt tvist, som den har til opgave at afgøre. Ifølge fast retspraksis kan de nationale retter kun forelægge spørgsmål for Domstolen, hvis der verserer en tvist for dem, og hvis de skal træffe afgørelse inden for rammerne af en procedure, der har karakter af udøvelse af dømmende myndighed [4].

12. Denne retspraksis, der blev grundlagt ved Borker-kendelsen [5], hvori Domstolen fastslog, at et advokatråd, der ikke havde fået forelagt en tvist, som det ifølge lov var forpligtet til at afgøre, men en anmodning om erklæring vedrørende en uoverensstemmelse mellem en advokat og retterne i en anden medlemsstat, ikke kunne forelægge Domstolen en anmodning om præjudiciel afgørelse, er blevet bekræftet mange gange.

13. I Greis Unterweger-kendelsen [6] fastslog Domstolen, at et rådgivende udvalg for overtrædelser af valutalovgivningen, som havde til opgave at afgive udtalelser som et led i en forvaltningssag og ikke at afgøre tvister, ikke kunne forelægge Domstolen anmodning om præjudiciel afgørelse [7].

14. I Job Centre-dommen [8] udviklede Domstolen herefter de to varige retningslinjer for sin praksis.

15. Den første retningslinje hviler, i overensstemmelse med tidligere afgørelser, på tilføjelsen i den selvstændige definition af begrebet »ret« i EU-retten af et funktionelt kriterium vedrørende »arten af den virksomhed, som udøves af det forelæggende organ«. I denne dom erklærede Domstolen sig således inkompetent til at besvare præjudicielle spørgsmål fra en italiensk ret, som tog stilling til en ansøgning om godkendelse af et selskabs vedtægter, idet Domstolen bemærkede, at den forelæggende ret, når den skal tage stilling til en sådan ansøgning, »udøver […] en ikke-judiciel funktion, som i andre medlemsstater varetages af administrative myndigheder« [9], og »virker som administrativ myndighed uden samtidig at skulle afgøre en tvist« [10]. Begrebet »ret« er således uløseligt forbundet med, at der foreligger en tvist, da Domstolen kun kan have en ret, der træffer afgørelse under udøvelsen af sine retslige funktioner, som samarbejdspartner.

16. Den anden retningslinje vedrører indførelsen af en undtagelse, når der er anlagt sag til prøvelse af en afgørelse, der er truffet af en ret, som udøver en ikke-retslig funktion. Efter at have erklæret sig inkompetent til at besvare det spørgsmål som retten, for hvilken der var fremsat en begæring om godkendelse, udtalte Domstolen således, at »kun i det tilfælde, hvor den person, der ifølge den nationale lovgivning er berettiget til at ansøge om godkendelse, anlægger sag til prøvelse af en afgørelse, hvorefter registrering nægtes, kan den ret […] anses for […] at udøve en judiciel funktion, hvis formål er annullation af en akt, der krænker en af sagsøgerens rettigheder« [11]. Denne undtagelse åbner belejligt mulighed for på et senere tidspunkt at indlede et samarbejde med Domstolen, når den nationale ret står over for et spørgsmål om fortolkning af EU-retten.

4 — Jf. kendelser Borker (138/80, EU:C:1980:162, præmis 4) og Greis Unterweger (318/85, EU:C:1986:106, præmis 4), domme Job Centre (C-111/94, EU:C:1995:340, præmis 9), Victoria Film (C-134/97, EU:C:1998:535, præmis 14), Salzmann (C-178/99, EU:C:2001:331, præmis 14), Lutz m.fl. (C-182/00, EU:C:2002:19, præmis 13), Standesamt Stadt Niebüll (C-96/04, EU:C:2006:254, præmis 13) og Roda Golf & Beach Resort (C-14/08, EU:C:2009:395, præmis 34) samt kendelser Amiraike Berlin (C-497/08, EU:C:2010:5, præmis 17) og Bengtsson (C-344/09, EU:C:2011:174, præmis 18).

5 — 138/80, EU:C:1980:162.

6 — 318/85, EU:C:1986:106.

7 — Præmis 4.

8 — C-111/94, EU:C:1995:340.

9 — Præmis 11.

10 — Ibidem.

11 — Ibidem.

17. I dommen i sagen Roda Golf & Beach Resort [12] erklærede Domstolen sig således kompetent til at besvare præjudicielle spørgsmål vedrørende anvendelsesområdet for forordning (EF) nr. 1348/2000 [13] med henvisning til den omstændighed, at til forskel fra den justitssekretær, der er blevet forelagt en anmodning om at foretage en forkyndelse i henhold til denne forordning, og som kan anses for at varetage en administrativ myndighedsfunktion, uden at han samtidig skal træffe afgørelse i en tvist, er dette ikke tilfældet for så vidt angår den ret, der skal træffe afgørelse i et søgsmål anlagt til prøvelse af denne justitssekretærs afslag på at foretage den anmodede forkyndelse, hvilket følgelig afgør en tvist, og retten derfor udøver retslig virksomhed [14].

18. Til disse to retningslinjer, der følger af Job Centre-dommen [15], har Domstolens seneste praksis om fortolkningen af EU-retlige instrumenter, der er vedtaget inden for rammerne af det civilretlige samarbejde, tilføjet en ny, der er præget af en bred forståelse af begrebet »før den afsiger sin dom« som omhandlet i artikel 267, stk. 2, TEUF. I Weryński-dommen [16] om fortolkningen af forordning nr. 1206/2001 [17], hvori det blev lagt til grund, at en vid fortolkning af dette begreb »gør det muligt at undgå, at en række processuelle spørgsmål […] må anses for ikke at kunne […] fortolkes« [18], fastslog Domstolen, at nævnte begreb omfatter »hele processen med henblik på dommens tilblivelse, herunder alle spørgsmål vedrørende betalingen af sagsomkostningerne« [19].

19. I overensstemmelse med logikken i denne retspraksis anså Domstolen i dommen i sagen Fahnenbrock m.fl. [20] sig for kompetent til at besvare et præjudicielt spørgsmål vedrørende fortolkningen af forordning (EF) nr. 1393/2007 [21], som blev forelagt på et særligt tidligt trin i tvisten inden forkyndelsen af stævningen for modparten [22].

20. Efter at have fastslået sin kompetence forud for tvisten skal Domstolen nu tage stilling til et spørgsmål, der vedrører perioden efter tvisten, nemlig når retsafgørelsen er blevet truffet, og proceduren for attestering som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument skal tilendebringes for at muliggøre denne afgørelses frie bevægelighed inden for det europæiske retlige område. Er en sådan procedure administrativ eller retslig?

21. Inden dette spørgsmål besvares, skal det indledningsvis bemærkes, at proceduren for attestering af en retsafgørelse som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument efter min mening nødvendigvis bør have en selvstændig EU-retlig kvalificering, idet der er tale om en procedure, der er indført af EU-retten, og som er særlig herfor, selv om forordning nr. 805/2004 sikrer medlemsstaternes processuelle autonomi vedrørende navnlig former for forkyndelse af dokumenter.

22. Ordlyden af artikel 6, stk. 1, i forordning nr. 805/2004 gør det ikke muligt at afgøre spørgsmålet, fordi denne bestemmelse fastsætter, at anmodningen om attestering indgives til den behandlende ret uden at præcisere, hvilken myndighed ved denne ret der har kompetence til at behandle den.

12 — C-14/08, EU:C:2009:395.

13 — Rådets forordning af 29.5.2000 om forkyndelse i medlemsstaterne af retslige og udenretslige dokumenter i civile og kommercielle sager (EFT L 160, s. 37).

14 — Den nævnte doms præmis 37.

15 — C-111/94, EU:C:1995:340.

16 — C-283/09, EU:C:2011:85.

17 — Rådets forordning af 28.5.2001 om samarbejde mellem medlemsstaternes retter om bevisoptagelse på det civil- og handelsretlige område (EFT L 174, s.1).

18 — Den nævnte doms præmis 41.

19 — Den nævnte doms præmis 42.

20 — C-226/13, C-245/13, C-247/13 og C-578/13, EU:C:2015:383.

21 — Europa-Parlamentets og Rådets forordning af 13.11.2007 om forkyndelse i medlemsstaterne af retslige og udenretslige dokumenter i civile og kommercielle sager (»forkyndelse af dokumenter«) og om ophævelse af forordning nr. 1348/2000 (EUT2007 L 324, s. 79).

22 — Den nævnte doms præmis 30 og 31.

23. Attesteringen har umiddelbart et stærkt administrativt aspekt, fordi den består i at afkrydse boksene i formularen, der fremgår af bilag I til forordning nr. 805/2004, bl.a. med angivelse af domsstaten, rettens navn, pengekravet, hovedstolen og renter, sagsomkostninger osv. Har attesteringen imidlertid også et retsligt aspekt? Det forekommer mig, at en række betragtninger taler for at besvare dette spørgsmål bekræftende.

24. Den første betragtning vedrører den afgørende betydning, som den i forordning nr. 805/2004 fastsatte attesteringsprocedure tillægger opfyldelsen af de proceduremæssige mindstegarantier, som udgør et grundlæggende krav i dette instrument.

25. Det skal i denne henseende bemærkes, at definitionen i artikel 3, stk. 1, i forordning nr. 805/2004 af et ubestridt krav gør det muligt at anses ikke blot sager, hvor debitor »udtrykkeligt« har vedgået sig kravet, enten ved et officielt bekræftet dokument eller »ved at anerkende det eller ved at acceptere et forlig, […] for en ret«, men også sager, hvor debitor »stiltiende« har vedgået sig det, enten fordi debitor aldrig har gjort indsigelse mod kravet under retssagen, ikke har givet møde eller ikke har været repræsenteret i et retsmøde om det pågældende krav efter oprindelig at have gjort indsigelse mod kravet, for at være omfattet heraf.

26. I betragtning af de farer, der er forbundet med denne mulighed for at lade debitors tavshed få indflydelse ved at vende den imod ham og herved udlede en form for anerkendelse, kræver forordning nr. 805/2004 opfyldelsen af, at de proceduremæssige mindstegarantier skal være opfyldt, for at sikre retten til forsvar. Disse garantier vedrører ikke kun de former for forkyndelse af stævningen, som denne forordning deler i to hovedkategorier, hvorefter de enten er eller ikke er ledsaget af et bevis for debitors modtagelse af denne stævning, men også nævnte stævnings informative indhold, idet debitor både skal underrettes om kravet og om fremgangsmåden med henblik på at bestride det.

27. Selv om den manglende opfyldelse af disse proceduremæssige mindstestandarder i princippet indebærer, at attestering af en afgørelse som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument ikke må ske, fastsætter forordning nr. 805/2004 midler til at afhjælpe dette, når forkyndelsen af en retsafgørelse er blevet foretaget under opfyldelse af nævnte standarder, og debitor, selv efter at have haft mulighed for at anfægte denne afgørelse og opnå fuld prøvelse heraf og efter at være blevet behørigt underrettet om denne mulighed, har undladt at tage skridt til at anfægte afgørelsen [23]. Den manglende opfyldelse af disse mindstestandarder kan også afhjælpes, når debitors adfærd under retssagen har godtgjort, at den pågældende personligt har modtaget det dokument, der skulle forkyndes, i så god tid, at vedkommende har kunnet varetage sine interesser under sagen [24].

28. Endelig fastsætter artikel 19, stk. 1, i forordning nr. 805/2004, at selv når debitor er blevet underrettet om retssagen mod den pågældende ved en stævning, der er forkyndt efter mindstereglerne i artikel 13-17 heri, kan afgørelsen i de i litra a) og b) nævnte tilfælde kun attesteres som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument, hvis debitor efter domsstatens lovgivning kan anmode om prøvelse af retsafgørelsen.

29. Hvad enten det er på det indledende trin i kontrollen med opfyldelse af mindstestandarderne eller på det senere trin ved kontrollen af de fastsatte betingelser for at afhjælpe deres manglende opfyldelse, kræver forordning nr. 805/2004 således en hel række undersøgelser, som bl.a. vedrører fremgangsmåden med henblik på forkyndelse af stævningen eller retsafgørelsen, vurderingen af debitors adfærd under retssagen og graden af information, som den pågældende har modtaget om muligheden og betingelserne for at iværksætte appel. Endelig skal den behandlende ret foretage en undersøgelse af retslig karakter af lovligheden af den tidligere retslige procedure, idet det ville kunne indebære, at debitors rettigheder er blevet tilsidesat, såfremt denne procedure var ulovlig. Den kontrol,

23 — Denne forordnings artikel 18, stk. 1.

24 — Nævnte forordnings artikel 18, stk. 2.

som retten skal foretage på tidspunktet for attestering, er derfor ikke anderledes end de kontroller af retslig karakter, som den skal foretage, før den træffer afgørelse, herunder ved under anvendelse af de nationale regler i overensstemmelse med princippet om procesautonomi at efterprøve, om debitor er blevet behørigt underrettet om stævningen.

30. Til denne kontrol af den retslige procedure i domsstaten føjes der i forordning nr. 805/2004 desuden en kontrol af kravets karakter for at efterprøve, om det falder ind under denne forordnings anvendelsesområde, om det er ubestridt, om den behandlende ret har kompetence [25], om retsafgørelsen er eksigibel og, i givet fald, hvor debitor har bopæl [26]. Endelig indebærer attesteringen en række grundige kontroller, som henhører under en egentlig retslig efterprøvelse.

31. En anden betragtning omhandler den manglende mulighed for at anlægge sag til prøvelse af udstedelsen af en attest som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument. Da de sædvanlige retsmidler ikke gør det muligt for en ret, der træffer afgørelse under udøvelse af sine retslige funktioner, at forelægge sagen for Domstolen efterfølgende, vil den manglende anerkendelse af kvalificeringen som retslig virksomhed medføre, at Domstolen fratages muligheden for at udtale sig om fortolkningen af forordning nr. 805/2004 eller i det mindste forsinke og vanskeliggøre Domstolens deltagelse.

32. En tredje betragtning kan gøres med henvisning til den brede forståelse, som retspraksis traditionelt tillægger begrebet »en sag, som er bestemt til at resultere i en afgørelse, der har karakter af udøvelse af dømmende myndighed«. Selv om attesteringsproceduren kommer efter, at tvisten er blevet afgjort ved en retsafgørelse, som afslutter sagens behandling ved den behandlende ret, gælder det ikke desto mindre, at denne afgørelse, idet den ikke er attesteret, endnu ikke har fået sin fulde virkning, fordi den endnu ikke opfylder kravene til at kunne bevæge sig frit inden for det europæiske retlige område. I overensstemmelse med denne logik forekommer attesteringsproceduren mindre som en fase, der er adskilt fra den forudgående retssag, end som en senere etape heraf, der er nødvendig for at sikre, at retsafgørelsen får karakter af europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument.

33. Jeg foreslår derfor Domstolen at vælge en løsning, der i øvrigt svarer til den, der netop er blevet valgt i dommen i sagen Imtech Marine Belgium [27], afsagt den 17. december 2015. Idet Domstolen netop fik forelagt spørgsmålet, om artikel 6 i forordning nr. 805/2004 skal fortolkes således, at attesteringen som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument er en retsafgørelse og dermed forbeholdt en dommer, fastslog Domstolen således, at denne attestering »bør være forbeholdt en dommer« [28], for så vidt som den »kræver […] en domstolsprøvelse af de betingelser, der er fastsat i forordning nr. 805/2004« [29].

III – **Forslag til afgørelse**

34. Henset til de ovenstående betragtninger foreslår jeg, at Domstolen erklærer sig kompetent med henblik på at træffe afgørelse vedrørende det præjudicielle spørgsmål, som er indgivet af Tribunale di Bologna (retten i Bologna).

25 — Nævnte forordnings artikel 6, stk. 1, litra b).

26 — Artikel 6, stk. 1, litra d), i forordning nr. 805/2004.

27 — C-300/14, EU:C:2015:825.

28 — Præmis 50.

29 — Præmis 51.